

De forensische blik

Handleiding

Inhoudsopgave

1	De forensische blik	3
1.1	Algemene doelstellingen	3
1.2	Belang voor het beroep	3
1.3	Achtergrondinformatie	4
1.4	Praktische informatie	4
1.5	Programma	5
1.6	Toelichting op de werkvormen	6

1 De forensische blik

In deze handleiding wordt het programma van de training de forensische blik toegelicht. In deze training wordt kennisgemaakt met Forensische Verpleegkunde

1.1 Algemene doelstellingen

Deze training breidt de kennis van deelnemers ten aanzien van het herkennen en signaleren van letsel bij een vermoeden van mishandeling verder uit.

De leerdoelen voor deze thematraining staan in de tabel hieronder.

Je kunt na deze thematraining:

Leerdoel	Beoogd beheersingsniveau
de signalen van kinder- en oudermishandeling en huiselijk geweld herkennen en toelichten hoe te handelen.	Weet hoe
Illustreeren hoe je letselbeschrijving kunt gebruiken.	Weet
de juridische aspecten en aspecten rond het beroepsgeheim bij een vermoeden van mishandeling aangeven.	Weet
beschrijven hoe om te gaan met sporen op een plaats delict.	Weet
beschrijven hoe letselfotografie in zijn werk gaat.	Weet

Let op: het is niet de bedoeling dat de deelnemers aan het eind van de training kunnen werken met letselbeschrijvingen of letselfotografie kunnen uitvoeren. Deze onderwerpen komen ter kennismaking aan bod, zodat de deelnemers ervaring kunnen opdoen met deze onderwerpen.

Eindtermen

Bovenstaande leerdoelen dragen bij aan de onderstaande operationalisaties van de eindtermen:

Ambulanceverpleegkundigen

- Vakinhoudelijk handelen: Uitvoeren van zorg en bewaking:
“1.5 De ambulanceverpleegkundige kent en herkent factoren, symptomen en/of ziektebeelden die mogelijk een bedreiging vormen voor de patiënt zelf, voor de omgeving van de patiënt of voor de ‘publieke gezondheid in relatie tot preventie. Specifieke aandacht voor o.a. kindermishandeling en huiselijk geweld.”

Ambulancechauffeurs

- Vakinhoudelijk handelen: zorgtaken
“1.7 De ambulancechauffeur kent en herkent regelmatig voorkomende factoren, symptomen en/of ziektebeelden die mogelijk een (acute) bedreiging vormen voor de patiënt zelf, voor de omgeving van de patiënt of voor de ‘publieke gezondheid’ in relatie tot preventie. Specifieke aandachtspunten zijn: o.a. kindermishandeling en huiselijk geweld.

1.2 Belang voor het beroep

Forensische verpleegkunde is een nieuw vakgebied in Nederland. Dit vakgebied vormt de schakel tussen de gezondheidszorg en justitie. Ambulancepersoneel kan forensische verpleegkundigen tegenkomen bij een vermoeden van mishandeling. Forensisch verpleegkundigen hebben expertise op het gebied van het

herkennen en signaleren van vermoedens van kinder- en oudermishandeling en huiselijk geweld en weten hoe ze hiermee om moeten gaan.

Ambulancepersoneel is soms onvoldoende op de hoogte of bewust van vermoeden van mishandeling. Op het gebied van kennis, signalering en handelen bij mishandeling is nog winst te behalen zodat erger kan worden voorkomen. Ambulancepersoneel kan immers ervoor zorgen dat hulp geboden wordt aan degene die hier niet zelf de stap in kunnen zetten. Meer bewustwording, kennis en vaardigheden start met het bewust maken van ambulancepersoneel, zodat er gekeken gaat worden met de zogenaamde 'Forensische blik'. Daarnaast moet ambulancepersoneel om kunnen gaan met de documentatie rondom een vermoeden van mishandeling en zijn ze verplicht de meldcode te gebruiken. In deze thematraining wordt het proces rond een vermoeden van mishandeling behandeld en worden de vaardigheden rond dit proces geoefend.

1.3 Achtergrondinformatie

De docenten die de thematraining geven hebben de opleiding Forensische Verpleegkunde gevolgd aan de Forensische Polikliniek Kindermishandeling.

Bij de ontwikkeling van het programma voor deze training is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Landelijke Vakgroep Aandachtsfunctionarissen Kindermishandeling (LVAK): <https://lvak.nl/>
- Duijst, W. L. J. M., & Das, C. (2011). Handboek forensische en penitentiaire geneeskunde. Apeldoorn: Maklu uitgevers.
- Reijnders, U. J. L., & Das, C. (2012). De lijkshouw in de praktijk. Houten: Prelum uitgevers.
- Reijnders, U. J. L., Das, C., Drijber, B. C., & Luif, R. (2008). Herkenning van letsel door lichamelijk geweld: een praktische handleiding voor hulpverleners. Houten: Prelum uitgevers.
- Duijst, W. L. J. M. (2009). Praktijkboek: beroepsgeheim en informatieverstrekking in de zorg. Apeldoorn: Maklu uitgevers.

De volgende protocollen uit LPA 8.1 worden gebruikt:

- 1.3 Methodiek
- 12.2 Gegevensverstrekking
- 12.5 Kindermishandeling/huiselijk geweld
- 12.6 Overleden

1.4 Praktische informatie

Tijd en locatie

De thematraining wordt gehouden van 8.00 uur – 15.00 uur op de Academie voor Ambulancezorg.

De Academie voor Ambulancezorg bevindt zich in Harderwijk op het Bouw & Infra Park in gebouw 110. Bij aankomst op het terrein van het Bouw & Infra Park, vertelt de portier hoe je bij ons gebouw komt. Over het algemeen is er voldoende parkeergelegenheid direct naast het gebouw. Als dit niet het geval is, parkeer je op de centrale parkeerplaatsen op het terrein.

De Academie is bereikbaar op het algemene telefoonnummer 0341 - 467 560. Via e-mail is de Academie bereikbaar op info@academievoorambulancezorg.nl. Algemene informatie over de Academie vind je op onze website www.academievoorambulancezorg.nl.

Academie voor Ambulancezorg

Bouw & Infra Park, gebouw 110
Ceintuurbaan 2
3847 LG Harderwijk

Telefoon: 0341 - 467 560
Mail: info@academievoorambulancezorg.nl
Website: www.academievoorambulancezorg.nl

*In de praktijk blijkt dat navigatiesystemen het Bouw & Infra Park, Ceintuurbaan 2 links laten liggen. Als je een navigatiesysteem gebruikt, gebruik dan het adres **Boekhorstlaan 2**.*

Groepsgrootte

16 – 20 deelnemers per thematraining

Vorbereiding

Voor deze training is geen voorbereiding noodzakelijk.

Toetsing

Er vindt geen formele, summatieve toetsing plaats aan het einde van de training om het rendement te meten. Gedurende de training wordt op diverse manier formatief getoetst wat deelnemers van het thema weten en of de aangeboden kennis beklijft.

Bewijs van deelname

Deelnemers ontvangen een bewijs van deelname na het bijwonen van deze training.

Benodigheden

Voor de training zijn de volgende materialen en middelen nodig:

- Whiteboard
- Flip-over
- Stiften
- PC en beamer
- Presentatie

1.5 Programma

Het programma bestaat uit twee delen. In de ochtend wordt informatie gegeven over verschillende onderwerpen. In de middag wordt het proces rondom een vermoeden van mishandeling helemaal uitgewerkt en uitgespeeld aan de hand van een casus.

Hieronder is het programma voor deze dag overzichtelijk weergegeven. In de volgende paragraaf worden de diverse programmaonderdelen toegelicht.

Tijd	Onderwerp	Werkvormen
8.00 – 8.15	Kennismaking docenten	Casus
8.15 – 8.45	Kennismaking deelnemers en ervaringen delen	Kennismaking
8.45 – 9.15	Bewustwording van mishandeling	Quiz
9.15 – 11.30	Informatie over: <ul style="list-style-type: none">- Kinder- en oudermishandeling en huiselijk geweld- Documentatie: letselbeschrijvingen, letselfotografie, ritformulier- Juridische aspecten en beroepsgeheim- Sporen op plaats delict	Presentatie en opdrachten
11.30 – 12.15	Lunch	
12.15 – 12.30	Uitleg opdracht proces vermoeden mishandeling	Presentatie
12.30 – 12.45	Casus mishandeling: handelen ambulanceteam	Film
12.45 – 14.15	Carrousel waarin de verschillende aspecten van het proces rondom een vermoeden van mishandeling aan bod komen: <ul style="list-style-type: none">- Letselfotografie- Sporen op plaats delict- Documentatie- Juridische aspecten en verhoor	Praktisch oefenen met de verschillende aspecten
14.15 – 14.30	Nabespreking	Onderwijsleergesprek
14.30 – 14.45	Casus mishandeling: wat werkelijk gebeurd is	Film
14.45 – 15.00	Evaluatie en afsluiting	

1.6 Toelichting op de werkvormen

Introductie en kennismaking

De trainers stellen zichzelf voor en maken hun rol als forensisch verpleegkundige duidelijk aan de hand van een casus. Daarna stellen de deelnemers zichzelf voor en worden ervaringen rondom vermoedens van mishandeling gedeeld.

Bewustwording van mishandeling

Aan de hand van een quiz wordt er bewustwording gecreëerd rondom mishandeling. In deze quiz wordt gevraagd naar feiten en cijfers, de rol van ambulancepersoneel en de juridische aspecten rondom mishandeling. Elke vraag van de quiz wordt nabesproken. Het doel van de quiz is bewustwording creëren over de noodzaak van handelen bij een vermoeden van mishandeling.

Informatie

De deelnemers krijgen aan de hand van een presentatie en opdrachten informatie over verschillende onderwerpen waar forensisch verpleegkundigen mee te maken krijgen. Denk daarbij aan:

- Kinder- en oudermishandeling en huiselijk geweld: signalen herkennen en hoe te handelen
- Documentatie: letselbeschrijvingen, letselfotografie, ritformulier
- Juridische aspecten en beroepsgeheim
- Sporen op het plaats delict (o.a. bij zedendelicten)

Opdracht proces vermoeden mishandeling

De middag bestaat uit het uitwerken en uitspelen van het proces rondom een vermoeden van mishandeling aan de hand van een casus. Hiervoor krijgen ze eerst een casus te zien op video waarop een ambulanceteam een casus binnenstapt waarbij het vermoeden van mishandeling is. Daarna gaan de

deelnemers in een carrousel vier aspecten die in een proces rondom het vermoeden van mishandeling naar voren komen ervaren. Aan het eind wordt de casus en de carrousel nabesproken en afgesloten wordt met een film van wat werkelijk gebeurd is in de casus (voorafgaand aan het moment dat ambulancepersoneel binnenkwam). In dit onderdeel krijgen ze de uitleg over dit middagdeel en zien ze de film van de casus van het ambulanceteam.

Carrousel

De carrousel bestaat uit vier onderdelen. Elke onderdeel wordt in een klein groepje afgelopen en elk groepje start op een verschillend onderdeel. Een toelichting van de onderdelen staat hieronder:

- **Letselfotografie:** De deelnemers krijgen in een groepje een opdracht waarbij ze letsel moeten fotograferen. Het fotograferen van letsel wordt gedaan op een (slappe) pop, lijkend op het slachtoffer uit de casus.
- **Sporen op plaats delict:** De deelnemers voeren in een groepje het sporenonderzoek uit in de ruimte van de casus. Hierbij moeten ze zelf de sporen onderscheiden en benoemen wat de oorzaak van het spoor kan zijn.
- **Documentatie:** De deelnemers oefenen met de documentatie van een vermoeden van mishandeling aan de hand van letselbeschrijvingen. Hiervoor vullen ze de letselbeschrijving in voor de casus op de film.
- **Juridische aspecten/verhoor:** De juridische aspecten komen naar voren in een verhoor door een agent. Door middel van een film ervaren ambulancemedewerkers hoe een verhoor gaat en met welke juridische aspecten ze rekening moeten houden. Het verhoor gaat over de casus uit de film.

Nabespreking

Na de carrousel worden de verschillende onderdelen uit de carrousel nabesproken. Hierbij wordt ingegaan op de verschillende bevindingen van deelnemers en de verschillende ideeën over de mishandeling die heeft plaatsgevonden. Aan het eind van de nabespreking laten de trainers door middel van een film zien wat er daadwerkelijk is gebeurd voorafgaand aan de binnenkomst van het ambulanceteam.

Evaluatie en afsluiting

Aan het einde van de dag wordt er door de trainers een korte samenvatting gegeven van wat er in de dag aan de orde is gekomen. Er wordt bij deelnemers geïnventariseerd wat er met name van deze dag is blijven hangen en wat zij vanaf morgen in de praktijk anders zouden doen. Tot slot wordt de deelnemers gevraagd om het evaluatieformulier in te vullen en hun complimenten en tips met betrekking tot deze training te delen. Het evaluatieformulier is digitaal beschikbaar via Formdesk en wordt op één van de computers in het computerlokaal of op een iPad ingevuld.